

Vergaderjaar 1986–1987

19630

Wijziging van de IJkwet 1937 (Stb. 627) en van enige andere wetten in verband met de privatisering van de dienst van het IJkwezen (privatisering dienst van het IJkwezen)

Nr. 7

EINDVERSLAG

Vastgesteld 30 maart 1987

De vaste Commissie voor het Midden- en Kleinbedrijf¹ acht met een tijdige beantwoording van de hierna volgende vragen en opmerkingen de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

1. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie dankten de regering voor de uitvoerige beantwoording van de vragen en opmerkingen, die gesteld waren in het voorlopig verslag. Gelet op de hoeveelheid gestelde vragen is van de zijde van de regering snel gereageerd op hetgeen in het voorlopig verslag naar voren was gebracht.

De leden van de C.D.A.-fractie herhaalden hun opvatting dat privatisering dient te leiden tot:

- een vermindering van de bureaucratie en beperking van de regelgeving;
- een geringer beslag op de financiële middelen van de overheid;
- het bieden van meer ruimte aan het concurrerende bedrijfsleven.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden er met instemming van kennis genomen dat de regering deze zienswijze van de C.D.A.-fractie onderschrijft, waaraan zij toevoegt, dat de overheid niet behoort te blijven doen, wat niet noodzakelijkerwijs tot haar taak behoort.

De leden van de C.D.A.-fractie onderschreven de opvatting van de regering, dat de wenselijkheid van een volledige herziening van de IJkwet 1937 aanwezig blijft. Voorts werd ingestemd met de opvatting dat, alvorens te komen tot een herziening van de IJkwet, de privatisering van de dienst van het IJkwezen dient te zijn gerealiseerd. Wel vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of na de privatisering van de dienst van het IJkwezen een aanvang zal worden gemaakt met een herziening van de IJkwet. Zij vroegen of een herziening van de IJkwet consequenties zou kunnen hebben voor het functioneren van de Commerciële B.V. van het verzelfstandigde IJkwezen. Tot slot rees in dit kader de vraag of thans reeds op hoofdlijnen kan worden weergegeven wat de wijziging van de IJkwet 1937 zal behelzen.

Voorts vroegen de leden van de C.D.A.-fractie in te willen gaan op de inhoudelijke bezwaren, die van de zijde van FME door middel van een

¹ Samenstelling:

Leden: Van Dis (SGP), Van Erp (VVD), voorzitter, Van Muiden (CDA), ondervoorzitter, Tazelaar (PvdA), Groenman (D66), Wolters (CDA), Schartman (CDA), Van Rey (VVD), Hummel (PvdA), Nijhuis (VVD), Schaefer (PvdA), Vermeend (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Verspaget (PvdA), Van Gelder (PvdA), De Leeuw (CDA), Smits (CDA).
Plv. leden: Schutte (GPV), Scherpenhuizen (VVD), Swildens-Rozendaal (PvdA), Engwirda (D66), Duyn (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Blauw (VVD), Moor (PvdA), De Pree (PvdA), Ter Veld (PvdA), Nijland (CDA), Tommel (D66), Huys (PvdA), Biesheuvel (CDA), Roosen-van Pelt (CDA).

brief van 3 maart 1987 zijn ingebracht tegen de privatisering van de dienst van het IJkwezen. Met name vroegen de leden van de C.D.A.-fractie in hoeverre de twijfel van de FME over de commerciële mogelijkheden van een geprivatiseerd IJkwezen stoelt op eerder uitgevoerd onderzoek. Zij waren geïnteresseerd te vernemen, in hoeverre actie is ondernomen op het gestelde op bladzijde 69 van het rapport van de Structuurgroep Verzelfstandiging IJkwezen, waarin een aantal plannen worden aangekondigd, die ingevuld moeten worden alvorens tot een verzelfstandiging van de dienst van het IJkwezen kan worden overgegaan.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden met verbazing kennis genomen van de opmerkingen van de regering dat nóch kostenbewust en efficiënt handelen, nóch de principiële vraag of er sprake is van een of meer duidelijke overheidstaken uitgangspunt van de regering zijn geweest bij de vraag of het IJkwezen dient te worden geprivatiseerd. Uit de memorie van antwoord blijkt dat louter en alleen is gekeken naar de meest verrekende vorm van privatisering. Naar de mening van deze leden was in deze beperkte optiek een van de belangrijkste oorzaken gelegen van de vele punten van kritiek die zowel van ondernemerszijde als vanuit de fracties in de Tweede Kamer te berde waren gebracht.

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten deze kritiek op de meeste punten onvoldoende weerlegd. Zij konden derhalve geen instemming met het wetsvoorstel als zodanig betuigen. Zij meenden dat ook aan de kritiek vanuit de Raad van State onvoldoende was tegemoet gekomen.

Ook de vraag naar schijnprivatisering achtten de leden van de P.v.d.A. niet afdoende beantwoord. Deze leden meenden dat in het antwoord van de regering onvoldoende rekening werd gehouden met de kritische houding vanuit de ondernemerswereld. Zij stelden een onderzoek door een onafhankelijk bedrijfseconomisch adviesbureau voor, waarin ook de vraag naar aandeelhouders buiten de overheid aan de orde zou komen. De vraag naar «stromannen», zoals door het C.D.A. gesteld, achtten zij eveneens niet afdoende beantwoord.

Dat wilde overigens niet zeggen dat de leden van de P.v.d.A.-fractie vonden, dat het IJkwezen per definitie in de huidige vorm zou moeten blijven voortbestaan. Naar de mening van die leden zal in de nabije toekomst een aantal taken ten aanzien van milieu en volksgezondheid naar het IJkwezen moeten toevloeien, die de huidige, eenzijdige binding aan het Ministerie van Economische Zaken zullen bemoeilijken. Enige mate van verzelfstandiging wezen deze leden daarom niet af.

Zij koesterden grote verwachtingen van het ontwikkelen van standaarden en normen, zowel ten aanzien van milieu-aspecten zoals bodemvervuiling, bodemverzuring, uitstoot van gevaarlijke gassen en gebruik van chemicaliën, als ten aanzien van volksgezondheid. Als voorbeeld noemden zij de ontwikkeling van standaarden en metingen van apparatuur, die radioactieve straling uitzendt. Zij dachten hierbij aan röntgenapparatuur, aan de straling vanuit kerncentrales, de besmetting met radioactiviteit van voedsel, maar ook aan industriële activiteiten die met radioactieve straling gepaard gaan. Zeker ook daar waar export van producten in bovengenoemde sector naar Derde-Wereldlanden door Nederlandse bedrijven geschiedt, vonden die leden het ontwikkelen van standaarden en normen noodzakelijk. Is hierin voorzien in het bedrijfsplan, vroegen deze leden, daarbij verwijzend naar het personeelsblad van het IJkwezen en de brief van de F.M.E. dd. 3 maart 1987. Op welke wijze is samenwerking voorzien met wetenschappelijke instituten?

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden gaarne het bedrijfsplan ontvangen. Naar hun mening diende echter, voorafgaande aan de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer, toetsing van dit bedrijfsplan door een onafhankelijk bedrijfseconomisch adviesbureau plaats te vinden. Het resultaat zou aan de Kamer moeten worden voorgelegd. Immers, zo meenden deze leden, niet maximale privatisering, maar

bepierking van de kosten voor de overheid, gepaard gaande aan fatsoenlijke uitvoering van overheidstaken, dient uitgangspunt te zijn. Nu de regering vooral een ideologische en niet een zakelijke benadering heeft gekozen, leek het oordeel van een onafhankelijk tot op heden niet geraadpleegd bedrijfseconomisch adviesbureau deze leden voor een goede benadering van het wetsontwerp onontbeerlijk. Hieraan zou een marktonderzoek naar de levensvatbaarheid van de BV's dienen te worden gekoppeld.

Overigens stemden deze leden ermee in dat, als er sprake zou zijn van verzelfstandiging, integrale verzelfstandiging, gezien de verwevenheid van de taken, gewenst is. Mede vanuit de verwevenheid van de drie taken, zagen zij de voorgestelde constructie van één N.V. en 3 BV's als te gekunsteld en onwerkbaar. Zij zouden er voorstander van zijn het bedrijf als zodanig niet in zo sterk geformaliseerde eenheden op te splitsen. Een soepele en flexibele bedrijfsorganisatie wordt daardoor immers onnodig bemoeilijkt.

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden, in aansluiting op eerdere vragen van de leden van de V.V.D.-fractie, graag willen vernemen wat nu precies de argumenten waren van de regering tegen vormen van publiekrechtelijke verzelfstandiging. Zij meenden dat deze vragen niet afdoende waren beantwoord. Zij wilden weten waarom bijvoorbeeld bij de Dienst van het Stoomwezen een andere privatiseringsopzet was gebruikt dan nu voor het IJkwezen wordt voorgesteld. Zouden de argumenten hiervoor uit de doeken kunnen worden gedaan? Zit er trouwens geen overlap tussen de taken die aan het Stoomwezen en die aan de BV III van het IJkwezen worden toebedeeld? Zijn deze op elkaar afgestemd of hebben beide privatiseringsonderzoeken onafhankelijk van elkaar gefunctioneerd, zonder coördinatie vanuit de regering?

Een eventuele verzelfstandiging van de dienst van het IJkwezen zou, naar de mening van de P.v.d.A.-fractie, alleen in publiekrechtelijke vorm kunnen geschieden, gezien de vele overheidstaken, zowel ten aanzien van de voorbereiding als de uitvoering van het beleid. Zij meenden dat deze overheidstaken niet alleen in de BV I en II zijn gesitueerd, zoals door de regering werd erkend, maar dat ook de taken van de BV III in belangrijke mate overheidstaken zullen blijken te zijn. Zij verwezen daarbij naar hun eerder gemaakte opmerkingen ten aanzien van milieu en volksgezondheid.

Dit zou overigens, meenden deze leden, enige vorm van commerciële activiteiten ook bij publiekrechtelijke verzelfstandiging niet behoeven uit te sluiten. Het is de overheid, betoogden deze leden, niet verboden buiten de verplichte overheidstaken winst te maken, zeker niet wanneer daardoor de verliespost op verplichte overheidstaken wordt vermindert. Maar aan het ontwikkelen van commerciële activiteiten zou wel de voorwaarde verbonden moeten zijn, dat geen misbruik zal worden gemaakt van via de voor het bedrijfsleven verplichte keuring verworven kennis van fabrieksgeheimen. Zo'n voorwaarde zou bijvoorbeeld via de statuten of via een gedragscode geregeld kunnen worden. Commerciële belangen van werknemers van het IJkwezen dienen te worden uitgesloten.

Uit de memorie van antwoord blijkt, zo zeiden de leden van de fractie van de P.v.d.A., dat voorafgaande aan de werkzaamheden van de Stuurgroep, een organisatieonderzoek had plaatsgevonden. Deze leden zouden graag op de hoogte worden gesteld van de bevindingen uit dit organisatieonderzoek.

De leden van de V.V.D.-fractie waren de regering erkentelijk voor de beantwoording van de vragen en opmerkingen die gemaakt waren in het voorlopig verslag. Op deze plaats wilden de hier aan het woord zijnde leden opmerken dat bij de beoordeling van de wenselijkheid van verzelfstandiging van de dienst van het IJkwezen de vraag dient te worden gesteld of er dringende redenen aanwezig zijn die continuering van de huidige overheidsbemoeienis rechtvaardigen. Bij een ontkennende beantwoording van die vraag dient, binnen een aantal randvoorwaarden, te worden overgegaan tot het afstoten van taken.

In het onderhavige voorstel van wet wordt voorgesteld de Dienst van het IJkwezen te verzelfstandigen. Een van de randvoorwaarden voor een verantwoorde verzelfstandiging is, dat geen afbreuk wordt gedaan aan de belangen van het bedrijfsleven en van de consumenten. Daarnaast dient de bedrijfsvoering van de verzelfstandigde dienst van het IJkwezen bedrijfseconomisch verantwoord te zijn. Bedoelde verzelfstandiging moet tevens leiden tot budgettaire besparingen.

Tijdens de plenaire behandeling in de Eerste Kamer van het wetsvoorstel houdende wijziging van de Waarborgwet 1950 (19372) zei de regering bij monde van staatssecretaris Evenhuis dat de operatie-IJkwezen geen privatiseringsoperatie kan worden genoemd. De regering was van mening dat er sprake is van verzelfstandiging van de dienst van het IJkwezen en niet van privatisering van die dienst. De hier aan het woord zijnde leden zagen deze uitspraak gaarne toegelicht. Zagen zij het goed dat het intitulé van het voorstel van wet zou dienen te worden gewijzigd wanneer er sprake is van verzelfstandiging in plaats van privatisering?

Hoewel de leden van de S.G.P.-fractie geen bijdrage hadden geleverd aan het voorlopig verslag, wensten zij toch gebruik te maken van de mogelijkheid om ten behoeve van het eindverslag enige kanttekeningen te plaatsen bij het onderhavige wetsvoorstel. Na lezing van het voorlopig verslag en de memorie van antwoord bleven deze leden nog met enige vragen zitten.

Hoewel de keuze om het takenpakket van het IJkwezen uit te breiden tot commerciële dienstverlening naar de mening van deze leden een extra reden vormt om tot privatisering over te gaan, konden zij zich niet aan de indruk onttrekken dat het belangrijkste motief gevormd wordt door de verwachting dat privatisering een meer bedrijfseconomisch beheer kan bevorderen. Een dergelijk «Leitmotiv» werd door deze leden als onvoldoende gekwalificeerd, omdat de principiële uitspraak of er al dan niet sprake is van een overheidstaak achterwege is gebleven. Tevens zagen deze leden hierin een extra aanwijzing om de minister en zijn collegabewindslieden aan te sporen met voortvarendheid te werken aan een doeltreffende verbetering van het bedrijfseconomisch beheer van overheidsorganisaties. De in de memorie van antwoord geponeerde stelling dat de overheid nu eenmaal geen bedrijf is, lieten deze leden dan ook voor rekening van de bewindsman.

De leden van de S.G.P.-fractie twijfelden aan het nut van de voorgestelde privatiseringsvorm van één NV-houdstermaatschappij met drie BV's. Zij vroegen of de in de memorie van antwoord genoemde voordelen van de voorkoming van oneigenlijke interne vermengingen binnen het IJkwezen alsmede het duidelijker en directer kunnen regelen van de relaties met de overheid niet slechts van kunstmatige aard zijn, temeer daar het personeel in dienst zal zijn van de NV.

2. Standaardenbeheer en wettelijke keuringstaken

Wat betreft de bezwaren van de FME inzake de risico's die bij accreditering zouden kunnen voorkomen, stemden de leden van de C.D.A.-fractie in met de opvattingen van de regering, zoals die in de memorie van antwoord zijn verwoord.

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren van mening dat in de Raad van deskundigen en de Raad van Commissarissen ook vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zitting zouden moeten hebben.

De leden van de V.V.D.-fractie waren van mening dat moet worden voorkomen dat de regelende en de controlerende taak met betrekking tot de keuring van meetmiddelen een mislukking wordt, zoals dat in Dene-marken het geval was. De nadruk bij eventueel overheidsoptreden zal,

zeker in de aanloopfase, moeten komen te liggen op de controlerende taak. De overheid dient bij de uitoefening van haar regelende taak de grootst mogelijke terughoudendheid te betrachten. Een gedegen analyse van wat er in Denemarken fout ging is noodzakelijk voor een optimale uitoefening van de regelende en controlerende taak.

In hun bijdrage aan het voorlopig verslag hadden de leden van de V.V.D.-fractie een vraag gesteld over de opsporingsbevoegdheid. Uit de bewoordingen die werden gebruikt bij de beantwoording van deze vraag maakten deze leden op dat de algemene opsporingsbevoegdheid niet zou worden beperkt. Of wordt, zoals in de memorie van toelichting terecht werd gesteld, de algemene opsporingsbevoegdheid door middel van een ambtsinstructie beperkt tot het opsporen van overtredingen van de IJkwet en aanverwante delicten?

Nederland heeft er in het verleden bij de EG vele malen op aangedrongen naast harmonisatie op het terrein van de wettelijke metrologie, tevens de keurlonen te harmoniseren. Destijds zijn de keurlonen in ons land aangepast, zodat de Nederlandse fabrikanten een kans kregen om op de EG-markt te blijven. In de memorie van antwoord schrijft de regering dat voor wat betreft de tarieven een vergaande EG-harmonisatie vooralsnog niet valt te verwachten. Deze leden drongen er bij de regering sterk op aan binnen de EG al het mogelijke te doen om binnen afzienbare termijn de tarieven te harmoniseren.

3. Commerciële dienstverlening

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van hetgeen gesteld wordt op bladzijde 5 van de memorie van antwoord, dat «in de geprivatiseerde vorm het IJkwezen in de gelegenheid zal zijn hoogwaardige metrologische kennis beschikbaar te stellen aan de markt». Zij vroegen of de thans nog bestaande positie van het IJkwezen mede een verklaring vormde waarom destijds bij de aankoop van de F-16 de Nederlandse industrie die voor compensatie-orders in aanmerking zou kunnen komen de bij de Verenigde Staten van Noord-Amerika bedongen compensatie-orders miste, namelijk omdat zij aan de door de Verenigde Staten gehanteerde standaarden binnen de conceptie van de vigerende IJkwet en het daaraan gekoppelde IJkwezen niet kon voldoen.

Weinig overtuigend vonden de leden van de C.D.A.-fractie de weerlegging door de regering van de bezwaren van de FME tegen een in het kader van een verzelfstandigd IJkwezen te creëren Commerciële BV, ook al stemden de leden van deze fractie in met de herhaling van het argument dat het wetsvoorstel voorziet in een geheimhoudingsplicht voor een ieder die betrokken is bij de uitvoering van de IJkwet en dat voorts geheimhoudingsbepalingen in arbeidsovereenkomsten kunnen worden opgenomen. Hoewel daar bij een verzelfstandigd IJkwezen van wordt uitgegaan, weigert de regering blijkbaar betrokkenen tot een dergelijke geheimhoudingsbepaling te verplichten. De leden van de C.D.A.-fractie waren van opvatting dat dit minstens de schijn van belangenvermenging tussen medewerkers die in dienst zijn van meer BV's en de NV IJkwezen zou kunnen voeden. Gevraagd werd of niet maximaal tegemoet gekomen zou moeten worden aan de bezwaren die er vanuit het commerciële bedrijfsleven geventileerd zijn tegen een verzelfstandigd IJkwezen. De leden van de C.D.A.-fractie bleven van opvatting dat er bij een verzelfstandigd IJkwezen, naast de gescheiden verantwoordelijkheden van de NV en de BV's vooral bij de Commerciële BV een fysieke onderscheiding dient te zijn. Gevraagd werd wat de financiële consequenties zouden zijn van een concentratie van de activiteiten van de Commerciële BV op één afzonderlijke locatie. Voorts waren de leden van de C.D.A.-fractie geïnteresseerd om van de regering te vernemen, welke activiteiten en functies de drie BV's in de NV zouden moeten verrichten en in welke gevallen er een combifunctie is met een andere BV.

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren zeer benieuwd naar de bedrijfsmatige opzet van de BV I en II, maar vooral van de BV III. Deze zou immers in de toekomst de belangrijkste ondernemingspool moeten worden. Is er een plan van aanpak, welk tijdspad gaat worden gevolgd, welke «produkten» zullen het eerst worden ontwikkeld, welke winstverwachtingen zijn hieraan gekoppeld? Nu wordt, constateerden deze leden, de indruk gevestigd dat uit de losse pols een aantal activiteiten wordt opgesomd, die binnen de BV III zouden kunnen plaatsvinden.

4. Kosten

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het cijfermatige overzicht van de regering inzake het financiële reilen en zeilen van het IJkwezen voor de komende vijf jaar. Stellenderwijs werd in de memorie van antwoord bericht dat het IJkwezen na een periode van vijf jaar geheel op eigen benen zou kunnen staan. De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of onder dezelfde condities een soortgelijke prognose zou kunnen worden gegeven voor een periode van tien jaar.

In de toelichtende staat van uitgaven van de begroting van het departement van Economische Zaken is met betrekking tot het IJkwezen een post diversen opgenomen. Kan de staatssecretaris aangeven op welke wijze deze middelen zijn besteed? Kan hij voorts voor de jaren 1986 en 1987 aangeven welke kosten zijn gemaakt in verband met het vragen van extern advies?

Tot slot vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of de kosten van reorganisatie (kosten Sociaal Statuut, verhuiskostenregeling, nieuwe locaties enz.) voor rekening komen van het departement van Economische Zaken, van Financiën danwel het verzelfstandigde IJkwezen? De leden van de C.D.A.-fractie waren benieuwd om terzake een helder en gedetailleerd antwoord van de regering te ontvangen, teneinde de uiteindelijke privatisering van de huidige dienst van het IJkwezen te kunnen beoordelen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden graag inzage in de meest recente cijfers van de verwachte financiële ontwikkeling van het IJkwezen de komende tien jaar. Hoeveel financiële middelen zijn vanuit de regering toegezegd voor de komende vijf, respectievelijk tien jaar? Hoe verhouden zich deze cijfers tot de cijfers uit het stuurgroeperapport? Dit kostenplaatje dient te worden afgezet tegen een overzicht van de totale kosten van het IJkwezen inclusief overhead, in de voorafgaande vijf jaren. Daardoor zou een beter financieel beeld opgebouwd kunnen worden dan op basis van de gegevens op blz. 16 van de memorie van antwoord mogelijk is. Bij dit kostenplaatje dienen ook de kosten van testlaboratoria en het beheer en de verwezenlijking Nederlandse standaarden te worden meegenomen.

De leden van de P.v.d.A. waarschuwden overigens voor de optimistische verwachtingen over de mogelijkheden van de tariefstijgingen in de komende vijf jaar. Zij verwezen hiervoor naar het overzicht van de elders in Europa te betalen tarieven. Zij vreesden een afbrokkeling van de positie van het IJkwezen. Zij vreesden een afbrokkeling van de positie van het IJkwezen bij te snelle tariefstijging, temeer omdat volgens het arrest Cassis de Dijon binnen de EG, zonder dat standaarden gelijk zijn, uitwisselbaarheid mogelijk is. Wordt overigens in andere landen winst gemaakt door het IJkwezen, zo vroegen deze leden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden weten of het waar is dat twee jaar lang f2,5 miljoen extra door de regering naar het IJkwezen wordt gesluisd. Is er een planmatige opzet voor de besteding van deze middelen? Welk deel wordt aan investeringen besteed, welk deel aan externe adviseurs?

De leden van de V.V.D.-fractie wezen er met nadruk op dat een breed bedrijfseconomisch draagvlak essentieel is voor een geslaagde verzelf-

standing. In de memorie van antwoord schreef de regering, in antwoord op een door deze leden gestelde vraag, dat door integrale verzelfstandiging een breder bedrijfseconomisch draagvlak ontstaat. Dit zal leiden tot lagere kosten dan bij volledige splitsing. De hier aan het woord zijnde leden misten een kwantitatieve onderbouwing van deze stelling.

Gaat het Ministerie van Economische Zaken eventuele verliezen gedurende de eerste vijf jaar afdekken? In de meerjarenraming is geen kostenpost opgenomen voor eventuele tekorten. Kan de regering hier een toelichting op geven en aangeven waar die eventuele verliezen uit bekostigd moeten worden.

5. Personeel

Op grond van de stukken die de regering aan de leden van de Tweede Kamer beschikbaar had gesteld, waren de leden van de C.D.A.-fractie tot de conclusie gekomen, dat naast de overtuiging van de terugtrekkende overheid de privatisering van de dienst van het IJkwezen was ingegeven door de constatering van de aanwezigheid van een personele overbezetting bij de dienst van het IJkwezen. De leden van de C.D.A.-fractie vroegen in hoeverre deze overweging juist was en, zo ja, in hoeverre er binnen de gestelde concepties mogelijkheden zijn dat de overcapaciteit, die mogelijksterwijs door de regering kan worden gekwantificeerd, elders wordt ondergebracht. Of kunnen daar alternatieve voorzieningen voor worden getroffen?

Op bladzijde 12 van de memorie van antwoord werd gesteld, dat het toezicht op het geprivatiseerde IJkwezen voor het Ministerie van Economische Zaken slechts een zeer geringe uitbreiding van de personeelsformatie en een minimale stijging van de overheadkosten met zich mee zal brengen. Voorts werd een vermindering van formatieplaatsen en kosten elders in de Rijksdienst verwacht. De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of hiermede het elders in de memorie van antwoord genoemde aantal van één à twee formatieplaatsen wordt bedoeld, of zijn andere kwantitatieve gegevens bedoeld?

Inmiddels was, zo hadden de leden van de C.D.A.-fractie begrepen, een akkoord gesloten tussen de regering en de ambtenarenorganisaties inzake het Sociaal Statuut. De leden van de C.D.A.-fractie vroegen welke organisatie verantwoordelijk is voor de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van het Sociaal Statuut. Komen de kosten, zo vroegen zij, voor rekening van het departement van Financiën, van Economische Zaken of het verzelfstandigde IJkwezen?

De leden van de C.D.A.-fractie stemden in met de opvatting van de regering, dat er geen bezwaren zijn tegen deelneming door personeelsleden van het geprivatiseerde IJkwezen in het aandelenkapitaal van de N.V. Zij vroegen zich evenwel af hoe zich dit verdraagt met het voornemen van de regering, in de statuten bepalingen op te nemen die er in voorzien dat degenen die een rechtstreeks belang hebben bij de diensten die het IJkwezen verzorgt, van het aandeelhouderschap zullen zijn uitgesloten.

Het geprivatiseerde IJkwezen zal de beschikking krijgen over een raad van commissarissen. Gelet op de Wet op de Ondernemingsraden is er een nauwe betrokkenheid van de ondernemingsraad bij het samenstellen van een raad van commissarissen. Wil de staatssecretaris met het aanzoeken van kandidaten voor de raad van commissarissen wachten tot het moment dat de dienst van het IJkwezen eventueel is geprivatiseerd? Indien zulks niet het geval is, ligt het dan niet in de rede dat de huidige Dienstcommissie van de dienst van het IJkwezen wordt aangewezen als voorlopige ondernemingsraad, zodat zij op deze wijze in de geest van de Wet op de Ondernemingsraden betrokken zal zijn bij de samenstelling van de raad van commissarissen?

De leden van de P.v.d.A-fractie constateerden dat de huidige personeelsleden in functie overgaan naar het nieuwe bedrijf. Zij wilden weten of deze personeelsleden daarbij op hun huidige salarisniveau blijven staan. Een aanmerkelijke verhoging van de salarissen van de huidige leidinggevende functionarissen zou huns inziens niet stroken met de sterke financiële band met de overheid in de komende jaren. Worden voorafgaande aan een mogelijke privatisering aan sommige personeelsleden reeds hogere salarissen betaald dan tot nog toe binnen het IJkwezen gebruikelijk was?

Deze leden vroegen of het geraamde bedrag van f 1,6 miljoen dat is genoemd op blz. 20 ter uitvoering van het Sociaal Statuut, voldoende is om ook de kosten van pensioenpremie te dekken. De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden, dat voor de huidige personeelsleden van het IJkwezen de B III status moet worden gerealiseerd. De leden van de P.v.d.A.-fractie gingen er van uit dat, voordat eventueel tot verzelfstandiging wordt overgegaan, de huidige dienstcommissie, als voorlopige ondernemingsraad, de normale rechten van een ondernemingsraad zal hebben, zoals het voordragen van en maken van bezwaar tegen de benoeming van commissarissen en het recht op voordracht van directieleden. De genoemde leden wensten op korte termijn inzage in de reactie van de regering op de dienstcommissie-adviezen 12 en 13.

Deze leden achtten het wenselijk, ongeacht de vorm van verzelfstandiging, de directie van het bedrijf te versterken met een persoon met langdurige, leidinggevende ervaring in het bedrijfsleven.

Ten aanzien van de kwantificering van de Formatieplaatsen vroegen de leden van de V.V.D.-fractie het volgende. In de memorie van antwoord wordt gesteld dat er sprake zal zijn van een zeer geringe stijging van het aantal Formatieplaatsen bij het Ministerie van Economische Zaken. Hier zou dan een vermindering van het Formatiebeslag in andere onderdelen van de rijksdienst tegenover staan. Deze leden vroegen of er niet veeleer sprake zal zijn van een vermindering van het Formatiebeslag, zodat uiteindelijk het netto-resultaat zal zijn dat het aantal Formatieplaatsen 1 à 2 toeneemt.

Voor een bedrijfseconomisch verantwoord beheer van een verzelfstandigde dienst van het IJkwezen is een sterke top-structuur van die dienst onontbeerlijk. De eisen die worden gesteld aan de top van de dienst van het IJkwezen als ondernemer op de vrije markt, zullen anders zijn dan die welke aan het IJkwezen als onderdeel van de overheid worden gesteld. In hoeverre ziet de regering problemen ontstaan wanneer ambtenaren ineens de rol van ondernemer op de vrije markt gaan vervullen? Zijn of worden er maatregelen genomen om de topstructuur te wijzigen?

Worden aan de dienstcommissie van de dienst van het IJkwezen bij de oprichting van de naamloze vennootschap bepaalde bevoegdheden gegeven die gewoonlijk aan de ondernemingsraad toekomen? Met andere woorden; wordt de dienstcommissie bij de samenstelling van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur betrokken? Zijn te dien aanzien al beslissingen genomen?

Tevens vroegen de leden van de V.V.D.-fractie of het waar is dat een goede bedrijfsadministratie ontbreekt. Ook vroegen zij of het waar is dat de plannen betreffende de strategie, de marketing en personeel ontbreken. Zij vroegen de regering uiteen te zetten wat de stand van zaken is met betrekking tot het investerings- en ondernemingsplan.

In hoeverre doorkruist hetgeen over de afslankingsoperatie is gezegd (Tweede Kamer, 19827 nr. 2, blz. 9) de toezegging in het Sociaal Statuut (paragraaf 4.1 blz. 8) over de B3-status?

De voorzitter van de commissie,
Van Erp

De griffier van de commissie,
Koppen